

Příklady z praxe – Městská knihovna Neratovice

Mgr. Barbora Márová Viktoriová

Příspěvek na webinář Bookstart 15. 11. 2021, Středočeská vědecká knihovna v Kladně

V projektu jsme zapojeni od r. 2019.

Dárkové balíčky předáváme při vítání občánků v obřadní síni města, kde děti s rodiči zveme do knihovny na setkání rodičů s dětmi – koná se 5x ročně (vždy 1x za 2 měsíce mimo prázdnin).

Kromě toho ale pro batolata pořádáme i Dopolední hrátky se slovy a řádky (každé pondělí) – věková kategorie přibližně od 1,5 do 3 let a Pohádkový čtvrtek (1x za 2 týdny) pro předškolní děti 4 – 6 let.

Veškerý program je bezplatný.

Setkání rodičů s dětmi

- Mluvíme o tom, jak a proč s dětmi číst, též o obrazové stránce knížek, co je v kterém věku podstatné, jaké ilustrace jsou vhodné a jaké ne.
- Připravujeme výběr knížek pro děti do 3 let (leporela s kontrastními obrázky, klasická leporela, knížky s otvíracími a posuvnými okénky, Minipedie, knihy typu bilderbuch – např. Horáček, Čech apod.)
- Doplnkově výběr knížek pro rodiče (výchova a pedagogika, psychologie, rozvoj řeči...)
- K dispozici hračky a hry z lekotéky
- Vyzkoušíme jednoduchá rytmická a pohybová cvičení – rytmizace řeči pomocí říkadel, básniček a za pomoci pohybů rukou, nohou, Orffových rytmických nástrojů, zapojení mimiky, důraz na citoslovce. Též zpěv s pohybovým doprovodem nebo i s dalšími pomůckami (šátky, třepetalky, padák).
- Některá setkání jsou obecnější, některá zaměřená tematicky na rozvoj smyslového vnímání – na zvuky či barvy. Používáme speciálně vyrobené papírové pomůcky, pokusy s barvami (rozpuštění barevných krepových papírů v lahvi, sypacích barev ve sklenici), jednoduché tvoření, třídění barev... Pro zvuky využíváme zvukové nahrávky (zvuky přírody i relaxační hudba) a pomůcky (šplouchání vody s korálky v lahvích, dešťová hůl, domácí vyrobená chrastítka, rytmické nástroje – vajíčka a dřívka, šelest třepetalky), opět rytmizace tleskáním, pleskáním, nástroji...
- Na některá setkání zveme hosty – např. Studio Damúza Praha či Divadlo Na kárce s divadelním představením pro děti od 10 měsíců (!), muzicírování s Ivo Vrbou apod. Skvělá zkušenost a zážitek pro všechny zúčastněné.

Dopolední hrátky

- Konají se každé pondělí od 10 hodin, mají pevnou strukturu. Každá hodina má dané téma, ke kterému se váže veškerá naše činnost. Např. Přišlo jaro, Jídlo, Oblékání, V lese, Ptáci, Podzim a jeho plody, Příprava na zimu, Se zvířaty v Africe, Můj den, Hrátky s prsty, Zdraví a nemoc, Dopravní prostředky, Vánoce, O vodě...
- Cílem je procvičit hrubou motoriku větších částí těla i jemnou motoriku (při tvoření – trhání papírků, lepení, stříhání, též při pohybu – děláme prsty špetičky, prsty napodobujeme květy nebo světlo apod.), v propojení s rytmem rozvíjíme řečové schopnosti, muzikalitu, představivost, při čtení předčtenářskou gramotnost, zároveň i spolupráci ve skupině.
- Začínáme společným říkáním a předváděním „Koulela se ze dvora takhle velká brambora...“ Pak následují různá říkadla, básničky, písničky s rytmizováním a pohybem. Lektor vše předvádí, je důležité především zapojení dospělých, kteří děti motivují a vedou k opakování pohybů. Důležité je střídání krátkých činností, střídání pomůcek. Je dobré říkadlo i vícekrát opakovat v různém provedení (jednou jen vytleskat, jednou předvést a v druhé půlce hodiny

klidně ještě jednou připomenout, zvláště pokud se dětem líbí). Program vždy přizpůsobuji dle nálady, podle toho, co se daří, improvizuji...

- Přibližně v půlce programu se trochu ztišíme a společně „přečteme“ krátký obrázkový příběh a na něj navazuje opět krátké tvoření (kolem 10 minut).

Použité tituly byly např. Leporela Moje štěně, Malé koťátko, Lesní školka, O makovém semínku, O veselé mašince, Kozi pohádka, Kuřátko a obilí, U nás bydlí zvířata, Den s krtkem, O řepě, Jak to chodí v jesličkách, Kam se ztratila rolnička nebo knížky Papuchalk Petr, Ivanka ráda jí, Proč nekveteš?, Zubr si hledá hnízdo.

- V závěru hodiny opakujeme, co se v první půli líbilo nebo jen zpíváme a hlavně použijeme psychomotorický padák, na kterém jsme dosud spíše jen seděli nebo běhali. Padákem ztvárňujeme vítr nebo vodní hladinu, někdy na něj vsypeme plastové balónky (můžeme „vařit“), větší vzduší vytvoří domeček/ iglú, děti mohou podbíhat nebo ležet na zemi. Též děti mohou na padáku sedět a dospělí je vezou při chůzi v kruhu, přitom zpíváme např. Kolo, kolo mlýnský.
- Důležité je odejít v dobré náladě, děti si zároveň odnášejí svůj výtvor z hodiny. Program trvá asi 45 min.

Pohádkový čtvrtek

- Zážitkové čtení s tvořením je určeno předškolním dětem. Vždy společně „čteme“ či spíše si prohlížíme, vyprávíme a komentujeme si příběh, který je převážně obrázkový, s krátkým textem a obrázkem na každé straně.

Četli jsme např. Já nejsem tvoje maminka, O čertovi, Ve školce je prasátko, Malý hrdina, Kamil neumí létat...

- Využíváme kladení otázek, předvídání děje, hledáme souvislosti s vlastními zkušenostmi, vytváříme si představy. K tomu nám pomáhají i různé rekvizity při čtení. V návaznosti na děj pak tvoříme. Celý program trvá cca 60 min.

Ukázka přípravy na Dopolední hrátky na téma Les a houby

Úvod: Koulela se ze dvora

Medvídek si hraje v lese, košík hříbků domů nese,
celý den si hraje skáče, spěchá k mamě na koláče. rytmizace + pohyb s medvědem

Hříbku, hříbku, ukaž se mi, neschovávej se mi v zemi,
vystrč hlavu ze chvoji – správný hřib se nebojí rytmizace + pohyb

Náš táta šel na houby, jestli on tam zabloudí ?
Nezabloudí, těšte se, on vám houby přinese ! pohyb – chůze po dílech padáku

Já jsem malá bedla, ráda bych si sedla stojíme, uděláme klobouk, pak sed a pletení 2x za sebou
a vzala si pletení, už mi noha dřevění.

Sedli jsme si na pařez – Lese, co nám povíš dnes ? pohyb: dřep + vítr
A les šumí, šumí, jak nejlépe umí

Seděly dvě veverky na vysoké jedli, pohyb
chvilku něco chroupaly, chvilku něco jedly,
a když měly plná břicha, řekly si už dost,
houpaly se houpaly jen tak pro radost.

zpěv Hádaly se houby, hádaly se v lese, kterou z nich si houbař, v košíku odnese. A už kráčí lesem, houbař kudrnatý, nevzal ani jednu, byly jedovatý.

Tancovala veveříčka

v kruhu za ruce

Tancovala veveříčka s veveří, s veveří,
měly šišky a oříšky k večeři, k večeři.
Tancovala veveříčka s veverkou, s veverkou,
utíraly sobě očka zástěrkou, zástěrkou

zpěv Pásla ovečky

v kruhu, spojené ruce, dupy, cupy

Rostly houby, rostly v lese, dědeček je domů nese.

pohyb

Nese, nese v košíčku, ať potěší babičku.
Nakrájí je na kousky, hříbky, lišky i klouzky.
Potom přidá vajíčka, co nám snesla slepička.
Ještě sůl a kmín, smaženici sním! Mňam!

čteme: leporelo **Lesní školka**

tvoříme: **houbu** na papíře + listy usušené

Nožička a klobouk k tomu stojí si tu vedle stromu,
stojí tu a neuhne, než ji někdo utrhne.

říkání s výtvozem

Modrá nebo fialová, někdy zase zelená,
jindy žlutá nebo bílá, růžová a červená.

Barvami jim klobouk hýří, chutné jsou i na talíři,
krásné jsou až srdce plesá, říká se jim květy lesa.

Co je to? - holubinky

zpěv Prší, prší

s třepetalkami

zpěv Kočka leze dírou

s padákem

zpěv Kolo, kolo mlýnský

na padáku